158443 -

4000008975

HADIAH

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH PERPUSTAKAAN UTAMA

ANALISIS KESEDARAN KEPENTINGAN PENYUSUAN SUSU IBU DALAM KOMUNITI UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SITI NURBAYAH BINTI ALIAS

DISERTASI INI DIKEMUKAKAN UNTUK MEMENUHI SEBAHAGIAN DARIPADA SYARAT MEMPEROLEHI IJAZAH SARJANA MUDA SAINS DENGAN KEPUJIAN

PROGRAM MATEMATIK DENGAN EKONOMI
SEKOLAH SAINS DAN TEKNOLOGI
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PERPUSTAKAAN
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

MAC 2006

PERPUSTAKAAN UMS
1400008975

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

20 Mac 2006

PUMS99:1

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS@

DUL: ANALISIS KESEDARAN KEPENTINGAN PENYUSUAN SUSU
BU DALAM KOMUNITI UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

ZAH: SARJANA MUDA SAINS

YA SITI NURBAYAH ALIAS (HURUF BESAR) SESI PENGAJIAN: 03/06

ngaku membenarkan tesis (LPSM/Sarjana/Doktor Falsafah) ini disimpan di Perpustakaan Universiti laysia Sabah dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:-

1. Tesis adalah hakmilik Universiti Malaysia Sabah.
2. Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan tesis ini sebagai bahan pertukaran antara institutsi pengajian tinggi.
4. Sila tandakan (/)

☐ SULIT (Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau Kepentingan Malaysia seperti yang termaktub di dalam AKTA RAHSIA RASMI 1972)

☐ TERHAD (Mengandungi maklumat TERHAD yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan dijalankan)

☐ TIDAK TERHAD

Disahkan Oleh

Sitt

ANDATANGAN PENULIS) (TANDATANGAN PUSTAKAWAN)

at Tetap: No 1, JLN 7P
TMN TERENDAK
MAI, 76300 SG UDANG, MELAKA.

Pn. SITI RAHAYU
Nama Penyelia

: 29/4/06 Tarikh: 29/4/06

TAN:- *Potong yang tidak berkenaan.
**Jika tesis ini SULIT atau TERHAD, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa /organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh tesis ini perlu dikelaskan sebagai SULIT dan TERHAD.
@Tesis dimaksudkan sebagai tesis bagi Ijazah Doktor Falsafah dan Sarjana secara penyelidikan atau disertai bagi pengajian secara kerja kursus dan Laporan Projek Sarjana Muda (LPSM).

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA

PENGAKUAN

Saya akui karya ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan dan ringkasan yang setiap satunya telah dijelaskan sumbernya.

20 Mac 2006

(SITI NURBAYAH BINTI ALIAS)

HS 2003-3108

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

DIPERAKUKAN OLEH

1. **PENYELIA**
   Puan Siti Rahayu Binti Mohd Hashim

2. **PEMERIKSA 1**
   Prof. Madya Dr. Amran Ahmed

3. **PEMERIKSA 2**
   Puan Suriani Binti Hassan

4. **DEKAN**
   Supt. K/S Prof. Madya Dr. Sharif A.Kadir Sharif Omang

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENGHARGAAN

Syukur alhamdulillah akhirnya saya dapat juga menyiapkan tesis saya pada masa yang ditetapkan.

Saya ingin mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada penyelia saya iaitu Puan Siti Rahayu binti Mohd Hashim yang memberi pelbagai tunjuk ajar dan panduan kepada saya untuk menyiapkan tesis ini. Ucapan terima kasih tidak terhingga kepada Prof. Madya Dr Amran Ahmed dan Dr. Jumat Sulaiman yang juga turut membantu saya dalam menyiapkan tesis ini.

Selain itu, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada kaum ibu di dalam komuniti UMS kerana memberikan kerjasama dalam menjawab borang soal selidik bagi menjayakan tesis ini. Tidak dilupakan kepada rakan-rakan saya iaitu Aidatulakma, Sheita, Parvita, Kala, Rizal, Ana kerana banyak membantu saya dalam memberi tunjuk ajar, memberi maklumat dan mengumpul data bagi tesis ini.

Buat ibu dan ayah saya yang sentiasa mendoakan kejayaan saya dalam pelajaran dan memberikan dorongan serta semangat yang tidak terhingga.

Sekian, terima kasih

SITI NURBAYAH BINTI ALIAS
HS 2003-3108
MAC 2006

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

ABSTRACT

ANALYSIS ON THE AWARENESS OF THE IMPORTANCE OF BREASTFEEDING IN THE COMMUNITY OF UNIVERSITY MALAYSIA SABAH

This research was done to analyze the importance of breastfeeding in the community of Universiti Malaysia Sabah (UMS) which was influenced by mother's attendance to the breastfeeding talk. The study samples consist of mother's community in UMS either they are UMS staffs or UMS students. A total of 119 mothers were chosen to be the study samples based on questionnaires form that were given from 30th January to 5th February 2006. Chi-square analysis was used to analyze the relationship between the mother's attendances to the breastfeeding talk in giving their opinions about the importance of breastfeeding. Pearson correlation test was used to show if there's linear relationship between the variables. The result showed that the mother's attendance to the breastfeeding talk influenced them in giving their opinions about the importance of breastfeeding. By using the correlation analysis, it was found that there is a significant relationship between the attendance to breastfeeding talk with the opinions that breast milk can reduce asthma and allergic problems and breastfeeding can save money. The conclusion is size sample have to be increased in order to obtain more precise result.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

ABSTRAK

Kajian ini dijalankan adalah untuk mengkaji sejauhmana kepentingan penyusuan susu ibu di dalam komuniti Universiti Malaysia Sabah (UMS) dipengaruhi oleh faktor kehadiran para ibu ke ceramah penyusuan susu ibu. Sampel kajian adalah para ibu yang berada dalam komuniti UMS tidak kira sama ada staff ataupun pelajar. Seramai 119 orang ibu telah dipilih berdasarkan borang soal selidik yang diedarkan pada 30 Januari hingga 5 Februari 2006. Analisis khi-kuasa digunakan untuk menguji pertalian di antara kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dalam memberikan pandangan mengenai kepentingan penyusuan susu ibu. Ujian korelasi Pearson pula digunakan untuk melihat kekuatan hubungan yang wujud antara dua pembolehubah tersebut. Hasil kajian mendapati kehadiran para ibu ke ceramah penyusuan susu ibu dapat mempengaruhi mereka dalam memberikan pandangan mengenai kepentingan penyusuan susu ibu. Melalui analisis korelasi pula, didapati terdapat hubungan yang wujud antara kehadiran ceramah penyusuan susu ibu dalam mempengaruhi para ibu memberikan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan masalah asma, mengurangkan bayi mengalami masalah alergi dan penyusuan susu ibu menjimatkan wang. Kesimpulannya, bilangan sampel haruslah ditambah bagi meningkatkan kejituan kajian.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI KANDUNGAN

	Muka Surat
SENARAI KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI SINGKATAN	xiii
SENARAI SIMBOL	xiv
SENARAI RAJAH	xv
BAB 1 PENDAHULUAN	
1.1 PENGENALAN	1
1.2 SKOP KAJIAN	2
1.3 OBJEKTIF KAJIAN	3
BAB 2 ULASAN PERPUSTAKAAN	
2.1 PENGENALAN	4
2.2 KAJIAN PENYUSUAN SUSU IBU	5
2.3 ANALISIS REALIBILITI	7
BAB 3 BAHAN DAN KAEDAH	
3.1 SUMBER DATA	9
3.2 PEMBOLEH UBAH DATA	10
3.3 TABURAN NORMAL	11
3.3.1 Ujian Kolmogorov-Smirnov	13
3.4 ANALISIS REALIBILITI	14
3.5 UJIAN KHI-KUASA DUA	17
3.5.1 Taburan Khi-Kuasa Dua	18
3.5.2 Andaian-andaian Khi-Kuasa dua	19
3.5.3 Ujian Khi-Kuasa Dua Ketaksandaran	21

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

3.5.4 Langkah Pengujian Bagi Ujian Khi-Kuasa Dua Ketaksandaran 23

3.6 KORELASI 25

3.6.1 Korelasi Pearson 27

BAB 4 HASIL KAJIAN

4.1 PENGENALAN 29

4.2 STATISTIK BERPERIHALAN 29

4.3 ANALISIS REALIBILITI 35

4.4 ANALISIS UJIAN KHI-KUASA DUA 36

4.4.1 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengandungi banyak khasiat 37

4.4.2 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan bayi mengalami masalah alergi 39

4.4.3 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan bayi mengalami masalah asma 42

4.4.4 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengandungi antibodi 45

4.4.5 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu kurangkan risiko ibu dijangkiti kanser payudara 47

4.4.6 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu kurangkan risiko ibu dijangkiti kanser ovari 50

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

4.4.7 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu kurangkan risiko ibu terhadap osteoporosis 53

4.4.8 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu kurangkan risiko ibu terhadap penyakit jantung tersumbat 56

4.4.9 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu membantu melambatkan kehamilan seterusnya 59

4.4.10 Kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu bebas daripada bakteria berbahaya 62

4.5 KORELASI

4.5.1 Hubungan antara kehadiran ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan bayi mengalami masalah alergi 64

4.5.2 Hubungan antara kehadiran ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan bayi mengalami asma 66

4.5.3 Hubungan antara kehadiran ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan ibu menjimatkan wang 67

BAB5 PERBINCANGAN

5.1 PERBINCANGAN 69

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BAB 6 KESIMPULAN

6.1 KESIMPULAN 72

RUJUKAN 75

LAMPIRAN A 78

LAMPIRAN B 83

LAMPIRAN C 86

LAMPIRAN D 88

LAMPIRAN E 98

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI JADUAL

NO JADUAL		Muka Surat
3.1	Ringkasan senarai pemboleh ubah-pemboleh ubah	10
4.1	Jadual Frekuensi Berganda Dikotomi bagi sebab-sebab mengamalkan susu ibu	32
4.2	Jadual Frekuensi Berganda Dikotomi bagi faktor-faktor yang menggalakkan penyusuan bayi	33
4.3	Jadual Frekuensi Berganda Dikotomi bagi pendapat tentang menyusukan bayi di khalayak ramai	34
4.4	Jadual Frekuensi Berganda Dikotomi bagi sebab para ibu mengamalkan susu botol	35
4.5	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengandungi banyak khasiat	37
4.6	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan bayi mengalami masalah alergi	39
4.7	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan bayi mengalami masalah asma	42
4.8	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengandungi antibodi	45
4.9	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu kurangkan risiko ibu dijangkiti kanser payudara	47
4.10	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu kurangkan risiko ibu dijangkiti kanser ovari	50

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

4.11	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu kurangkan risiko ibu terhadap osteoporosis	53
4.12	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu kurangkan risiko ibu terhadap penyakit jantung tersumbat	56
4.13	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa penyusuan susu ibu membantu melambatkan kehamilan seterusnya	59
4.14	Kekerapan kehadiran ke ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu bebas daripada bakteria berbahaya	62
4.15	Hubungan antara kehadiran ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan bayi mengalami alergi	64
4.16	Hubungan antara kehadiran ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu mengurangkan bayi mengalami asma	66
4.17	Hubungan antara kehadiran ceramah penyusuan susu ibu dengan pandangan bahawa susu ibu menjimatkan wang	67

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI SINGKATAN

WHO	*World Health Organization*
BFHI	*The Baby Friendly Hospital Initiative*
UNICEF	*United Nations Children's Funds*
UMS	Universiti Malaysia Sabah
UPM	Universiti Putra Malaysia
ANOVA	Analisis Varians
SPSS	*Statistical Packages for Social Sciences*
SST	Jumlah Kuasa Dua Total
SSa	Jumlah Kuasa Dua Antara Kumpulan
SSE	Jumlah Kuasa Dua Dalam Kumpulan
MSE	Min Kuasa Dua Dalam Kumpulan
MSA	Min Kuasa Dua Antara Kumpulan

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI SIMBOL

D_n	nilai statistik
$F_n(\mathrm{Z})$	fungsi taburan empirikal
$F(\mathrm{Z})$	fungsi longgokan
H_0	hipotesis nol
H_1	hipotesis alternatif
α	aras keertian
r	pekali korelasi, bilangan baris
N	bilangan cerapan
c	bilangan perlakuan, bilangan lajur
$\underline{\mathrm{Y}}_{\cdot j}$	jumlah perlakuan
$\bar{y}_{\cdot j}$	min perlakuan
$\underline{\mathrm{Y}}_{\cdot\cdot}$	jumlah keseluruhan
$\bar{y}_{\cdot\cdot}$	min keseluruhan
r_{XX}	indeks kebolehpercayaan
r_{hh}	pekali kebolehpercayaan berbahagi dua
r_{kk}	anggaran pekali alfa Cronbanch
k	bilangan item soalan dalam borang soal selidik
$S_i^{\ 2}$	jumlah varian markah-markah item
$S_{\mathrm{X}}^{\ 2}$	varians markah ujian

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI RAJAH

No. Rajah		Halaman
4.1	Taburan para ibu di Universiti Malaysia Sabah mengikut kaum	30
4.2	Peratusan Taraf Pendidikan Tertinggi Para Ibu di UMS	31

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 PENGENALAN

Susu ibu memainkan peranan yang amat penting dalam tumbesaran dan pertumbuhan anak-anak. Susu ibu merupakan sumber makanan yang lengkap; mengandungi banyak kebaikan dan kelebihan yang diperlukan oleh bayi dalam proses tumbesarannya serta murah dan menjimatkan.

Namun apa yang mendukacitakan ialah segelintir masyarakat kurang memberikan perhatian terhadap penyusuan susu ibu kepada anak-anak, malah lebih mengutamakan susu tepung. Inilah masalah yang sedang diberikan perhatian serius oleh Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO) sehingga Kempen Penyusuan Ibu telahpun dilancarkan. Selain itu, pada tahun 1991, "The Baby Friendly Hospital Initiative" (BFHI) telahpun diwujudkan dengan kerjasama "United Nations Children's Funds" (UNICEF). Ini adalah salah satu usaha yang ditaja oleh WHO dan UNICEF untuk mempromosikan, melindungi dan menggalakkan penyusuan ibu.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Menurut Najibah Hassan (1998), penyusuan susu ibu merupakan satu pelaburan yang baik. Hakikatnya, penyusuan susu ibu memberikan faedah ekonomi kepada pelbagai golongan masyarakat. Ia merupakan pelaburan terbaik bukan sahaja dari segi kewangan malah lebih penting bagi kesihatan generasi akan datang. Senario yang berlaku di Amerika Syarikat merupakan contoh yang tepat, penyelidikan mendapati sejak kumpulan sokongan penyusuan susu ibu diwujudkan, kadar ketidakhadiran ibu–ibu yang bekerja menurun sehingga 22 peratus. Kajian mendapati di Malaysia, 21 peratus daripada hasil gaji bulanan digunakan untuk membeli susu.

Secara tidak langsung, penilaian susu ibu dengan nilai wang ringgit sebenarnya menyerlahkan lagi kelebihan susu ibu. Pada masa yang sama, sikap kesedaran dan kepekaan ibu-ibu berhubung pentingnya penggunaan susu ibu merupakan satu elemen penting dalam mencapai matlamat kajian ini. Dengan adanya kesedaran mengenai penyusuan susu ibu, para ibu digalakkan supaya mengambil peranan utama dalam memberikan perhatian sepenuhnya ke atas kesihatan anak-anak bermula sejak dari dalam kandungan lagi.

1.2 SKOP KAJIAN

Kajian ini telah dilakukan di kalangan komuniti Universiti Malaysia Sabah (UMS). Seramai 119 responden dipilih secara rawak untuk menjawab soal selidik yang telah dijalankan. Soal selidik ini melibatkan empat bahagian. Di antara pembolehubah yang dikenalpasti ialah bangsa, umur, taraf pendidikan, pendapatan kasar (per bulan) dan

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

pekerjaan manakala pembolehubah bersandar ialah kesedaran ibu-ibu tentang penyusuan susu ibu.

1.3 OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini dijalankan dengan tujuan:

i. Mengenalpasti faktor-faktor yang mempengaruhi penyusuan susu ibu di kalangan komuniti UMS
ii. Mengenalpasti sejauh mana kekuatan hubungan di antara pembolehubah bersandar dengan pembolehubah tidak bersandar dengan menggunakan korelasi.
iii. Mengenalpasti tabiat amalan penyusuan yang diamalkan para ibu dalam komuniti UMS
iv. Menganalisis kesedaran penyusuan susu ibu di dalam komuniti UMS

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BAB 2

ULASAN PERPUSTAKAAN

2.1 PENGENALAN

Tindakan kesihatan diambil berdasarkan pengetahuan kesihatan yang kukuh. Setiap individu berhak mendapat pengetahuan asas tentang kesihatan tetapi setiap individu juga bertanggungjawab untuk membantu orang lain menjaga dan memperbaiki taraf kesihatan mereka. Kesihatan sesuatu masyarakat bergantung pada sama ada ahli masyarakatnya pasif dan aktif terhadap masalah kesihatan (Khairuddin, 1993).

Pertubuhan Kesihatan Sedunia telah mendefinisikan kesihatan sebagai keadaan kesejahteraan fizikal, mental dan sosial dan bukan hanya bebas daripada penyakit. Oleh itu, penjagaan di peringkat awal dari saat ibu mengandung seterusnya kelahiran dan sehinggalah peringkat pembesaran bayi amat penting. Adalah amat perlu bagi ibu-ibu mengutamakan penyusuan susu ibu bagi memastikan proses pembesaran mereka tidak terbantut. Ini kerana melalui penyusuan susu ibu, ibu-ibu dapat menghindarkan anak-anak mereka daripada dijangkiti penyakit-penyakit kronik yang boleh menjejaskan proses pembesaran mereka untuk menjadi seorang yang cergas.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Susu ibu mempunyai pelbagai kelebihan yang tidak dapat dipertikaikan lagi. Di Australia, dianggarkan peningkatan penyusuan ibu secara sepenuhnya sehingga tiga bulan daripada 60 peratus hingga 80 peratus dapat menjimatkan AS$11.5 juta setahun dari segi keupayaan mengurangkan empat penyakit seperti telinga bernanah, kencing manis, penyakit usus dan ekzema (Najibah Hassan, 1998). Di India, penyusuan susu ibu secara eksklusif dapat mencegah kes cirit birit manakala wang yang dijimatkan itu melebihi peruntukan tahunan kesihatan bagi penyakit otitis media, kencing manis, penyakit usus dan ekzema (Najibah Hassan, 1998).

Namun begitu, melalui kajian-kajian yang dilakukan didapati ibu-ibu masih lagi kurang sikap kesedaran dan kepekaan dalam penyusuan susu ibu. Mereka masih lagi terpedaya dengan tipu helah pihak tertentu yang mendakwa bahawa susu formula setanding atau lebih baik daripada susu ibu. Dengan ini pelbagai inisiatif diambil untuk menyedarkan pentingnya penyusuan susu ibu dalam pelbagai aspek.

2.2 KAJIAN PENYUSUAN SUSU IBU

Penyusuan susu ibu di Malaysia adalah dalam proses untuk dipertimbangkan perubahannya. Satu kajian yang dijalankan oleh Patmanathan pada tahun 1973-1974 menunjukkan bahawa keputusan penyusuan susu ibu di antara 8750 orang ibu, hanya 64% sahaja yang mengamalkan penyusuan susu ibu (90% adalah Melayu), dengan hanya 40% daripada ibu-ibu tersebut meneruskan penyusuan dalam tempoh enam bulan.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Pada tahun 1983, Kementerian Kesihatan telah menjalankan satu kajian, dan didapati di antara 91,737 orang ibu, hanya 48% yang mengamalkan penyusuan susu ibu, iaitu satu jumlah yang sangat rendah dengan hanya 3.6% yang masih meneruskan penyusuan dalam tempoh enam bulan. Pada tahun 1978 dan 1980, keputusan menunjukkan bahawa hanya 49% (80% adalah Melayu) dan 88% (100% adalah Melayu) yang juga masih meneruskan amalan penyusuan dalam tempoh enam bulan (Yusof *et al.*, 1995).

Kebanyakan kajian mengenai penyusuan susu ibu yang dijalankan secara kecil-kecilan terhadap populasi Malaysia yang terpilih, secara berterusan didapati lazimnya penyusuan susu ibu di kalangan ibu-ibu berbangsa Cina amatlah rendah. Pada tahun 1996, Kementerian Kesihatan Kebangsaan telah menjalankan *Morbiditi Survey* buat kedua kalinya untuk melihat pengamalan penyusuan susu ibu di kalangan bangsa. Hasilnya mendapati hanya 15% adalah berbangsa Cina dibandingkan dengan 55% berbangsa Melayu dan 30% berbangsa India. Selain itu satu kajian yang dijalankan terhadap 237 orang ibu berbangsa Cina pada tahun 1994, mendapati hanya 82% sahaja yang pada mulanya mengamalkan penyusuan susu ibu, ditolak dengan 10% masih menyusukan bayi dalam tempoh lapan bulan selepas kelahiran (Teh *et al.*, 2000).

Selain itu, satu kajian mengenai penyusuan susu ibu telah dijalankan di Hospital Seri Manjung, Perak pada tahun 1996 sempena dengan perlaksanaan Hospital Rakan Bayi. Objektif kajian ini dijalankan adalah untuk mengenalpasti populasi terendah dalam pengamalan penyusuan susu ibu dan kesan terhadap ibu-ibu selepas menghadiri ceramah mengenai pengetahuan yang melibatkan susu ibu serta cara menyusukan bayi dengan

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

betul dan 204 responden terlibat dalam kajian. Didapati ibu yang berbangsa Melayu lebih gemar mengamalkan penyusuan susu ibu dalam masa empat bulan (72%) berbanding ibu-ibu berbangsa India (32%) dan ibu-ibu berbangsa Cina (4%) ($P<0.01$). Ibu-ibu yang tidak bekerja lebih suka menyusukan bayi mereka sendiri berbanding ibu-ibu yang bekerja dalam tempoh empat bulan yang ditetapkan (60% vs 26%) ($P<0.01$) (Chan *et al*., 2001)

Pada zaman ini, kebanyakan ibu jarang mengamalkan penyusuan ibu. Ini adalah disebabkan oleh keadaan mereka yang bekerja ataupun kurangnya pengetahuan mengenai kelebihan penyusuan susu ibu. Kali ini, kajian mengenai penyusuan susu ibu dilakukan di Hospital Universiti Sains Malaysia dan Hospital Besar Kota Bharu, Kelantan. Keputusan menunjukkan 96 orang ibu (88/96 ibu berbangsa Melayu) mengamalkan penyusuan susu ibu, iaitu 95% daripada ibu-ibu yang menghadiri ceramah mengenai susu ibu. Corak penyusuan ibu menunjukkan 72% ibu, mengamalkan susu ibu yang dicampur dengan susu formula manakala 30% mengamalkan susu ibu secara eksklusif. Alasan bekerja selain pendapatan yang melebihi RM 1000 per bulan digunakan untuk tidak mengamalkan susu ibu secara eksklusif. Merujuk kepada pengetahuan mengenai penyusuan ibu, didapati 98% daripada mereka mengetahui kelebihan susu ibu (Mazlan *et al*., 1995).

2.3 ANALISIS REALIBILITI

Analisis realibiliti merupakan suatu analisis yang dapat membantu dalam penentuan mutu soalan dalam sesuatu soal selidik. Alfa Cronbanch digunakan untuk mengukur had bagi

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

reaksi item yang diperolehi dan pada masa yang sama berkorelasi antara satu sama lain. Bagi item dalam soalan yang mempunyai nilai paling rendah bagi korelasi berganda kuasa dua hendaklah dikeluarkan daripada soal selidik tersebut kerana ini akan mengurangkan nilai Alfa *Cronbanch* (Devellis, 1990).

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

RUJUKAN

Ahmad Shukri Yahaya, Norlida Mohd Noor, Shamsumanie Mohamed Zukri, Wan Noraini Wan Mohamed, 2005. Peramalan Kadar Dismenorea Menggunakan Model Regresi Logistik. *Simposium Kebangsaan Sains Matematik ke-XIII*, 74-76.

Brown, F.L., Amos, J.R. dan Mink, O.G., 1995. Statistical Concepts: A Basic Program.Ed. ke-3. Harpeur Collins College Publisher., United States of America

Chan dan Asirvatham, 2001. Feeding Practices of Infants Delivered in a District Hospital During The Implementation of Baby Friendly Hospital Initiative. *Medical Journal Malaysia* **56** (1), 71-76.

Chia, 1992. A survey of breastfeeding practices in infants seen in general practice. *Medical Journal Malaysia* **47** (2), 134-138.

Coakes, S.J dan Steed L. G., 2001. SPSS: *Analysis Without Anguish Version 10.0 for Windows*. John Wiley & Sons Australia.

DeVellis, R. F. (1991). *Scale development.* Newbury Park, CA: Sage Publications.

Fraenkel, J.R, dan Wallen, N.E., 1996. How to Design and Evaluate Research in Education. Ed ke-3. McGraw Hill, Inc. New YorK.

Ishak Sharo dan Ahmad Mohd Yusof, 1997. Pengantar Statistik Ekonomi. Dewan Bahasa dan Pustaka Kuala Lumpur.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Lim, Cheah dan Soosai, 2001. Breast milk Feeding Status and Weight Gain of Low Birth Weight Infants in a Neonatal Intensive Care Unit. *Medical Journal Malaysia* **56** (1), 65-70.

MacFadyen Lynn, Hastings Gerard dan Mackintosh Anne Marie, 2001. Cross-sectional study of young people's awareness of and involvement of tobacco marketing. *British Medical Journal* **322**, 513-517.

Mansfield, E., 1986. *Basic Statistics With Applications*. W.W. Norton, New York.

Mohd Majid Konting, 1990. Kaedah Penyelidikan Dewan Bahasa dan Pustaka, Selangor.

Mokhtar Abdullah, 1994. *Analisis Regresi*. Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Pendidikan Malaysia, Kuala Lumpur.

Najibah, 1998. Penyusuan Susu Ibu Pelaburan Terbaik *Majalah WANITA*, Ogos, 30-33.

Spiegel, M. R., 1992. *Theory and Problems of Statistics*. McGraw-Hill. New York.

Sprinthall, Richard C., 1993. *Basic Statistical Analysis*. Ed. Ke-4. A Division of Paramount Publishing.

Teh, Chong dan Ho, 2000. Chinese Mothers Intention to Breastfeed Actual Achievement and Early Posnatal Experience. *Medical Journal Malaysia* **55** (3), 347-350.

Weiss, N. A., 1995. *Introductory Statistics*. Wesley Publishing., New York.

Yusof, 1995. Infant Feeding Practices and Attitudes of Mothers in Kelantan towards Breastfeeding. *Medical Journal Malaysia* **50** (2), 150-156.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Yol Lee, Naguel Claudine, Gyurech Danielle, Duvoisine Nicole dan Schiling Julian, 2003. Awareness of vaccination status and its predictors among working people in Switzerland. *British Medical Journal* **3** (18).

Yoon, Jorgensen C., dan Hariri, 2004. Awareness of Family Health History as a Risk Factor for Disease. http://www.mmwrq.com.html.

UMS UNIVERSITI MALAYSIA SABAH